

IRIMIA

REVISTA MENSUAL
DE CRENTE GALEGOS
ANO XXXIX
Nº 1025
De abril a maio de 2021

Benia quen constrúe
a paz!

Mensaxe de Pascua:

acoller, protexer, promover, integrar

A foto que fala

O trasno

Daniel López Muñoz

Un elefante no cuarto (ou as verdades que non nos contamos)

Xa falamos da mentira como arma de destrución electoral masiva. Hai quen se dedica a contalas e calcúlase que no mandato de Trump houbo 30 573 tro-las pronunciadas -ou twitteadas- como verdades, ou como “post-verdades”, que é unha maneira mentireira de alcurar a mentira de toda a vida.

Tamén hai unha mentira por omisión: os autoenganos, que consisten en cerrar os ollos e mirar para outro lado; que consisten, dito doutra maneira, en ter un elefante na sala de xuntas e que todo o persoal estea a disimular e falar doutras cousas, como se o paquidermo non estivese alí desafiando a nosa ilusión de que “non pasa nada”.

Hai unha pandemia sanitaria. Si. E hai unha pandemia de novos residuos pandémicos. Máscaras e luvas que, dependendo do material, tardarán centos de anos en degradarse. Disque 130 000 millóns de máscaras cada mes. E toneladas dese material degradaranse no mar. Polo san Xoán, a sardiña pingará o pan con microplásticos fabricados en Shanghai. E iso non é unha posverdade, senón unha verdade post-pandémica. Tamén pode

ser que as sardiñas -que son filtradoras de plancto- se farten de filtrar microplásticos e que, en asemblea, decidan extinguirse, coma os castrexos no Medulio, diante de tanta invasión, tanta teimosía contaminadora do seu espazo vital. Sempre poderemos asar máscaras, directamente.

Evidentemente hai responsabilidade individual en cada máscara que se tira no lugar incorrecto: na rúa, no rego, no río, pola ventá do coche ou no paseo marítimo. Pero resulta ben chamativa a pouca insistencia, a falta de sensibilización sobre as máscaras como

“residuo persistente por xeracións”, e sobre como desfacerse delas, ou, -xa é moito pedir- establecer un novo colector específico para residuos sanitarios, agora que cada casa, cada cidadán é un consumidor de equipos de protección individual e cada parroquia, cada barrio, un hospital de campaña.

A clave estará seguramente no elefante dos nosos residuos. Case que mellor “non menealo”. É un problema monumental. Metémolo debaixo da alfombra. Non falamos del. Xa temos abondo con sobrevivir. Que non pare o festín do plástico.

Para un tempo de Pascua

Ultimamente estamos, en Galicia, bombardeados por novas alleas. O amadriñelamento da realidade informativa é asoballante. Fúrtasenos o debate sereo sobre a nosa realidade, a de aquí, o futuro dos sectores produtivos galegos; os efectos da pandemia nos barrios, nas aldeas, nas escolas; os debates decisivos coma o forestal, o industrial, o modelo de asistencia sanitaria ou de coidados da xente maior nunha realidade dispersa; o devalo demográfico; os riscos futuros nunha economía que non aposta pola investigación, senón polo turismo; a mocidade que marcha; como facer a nosa transición enerxética pensando máis na xente ca nas multinacionais.

Volve, vía Madrid, de a cabalo dunha sobreactuación mediática, a pantasma das dúas Españas, e volve en todos os medios unha visión simplificada da realidade. E, como non, unha das compoñentes desa simplificación vai ser a do “voto católico”, os seus defensores e a súa defensora.

Nunha entrevista recente (<https://www.elconfidencial.com>), monseñor Agrelo, bispo emérito de Tánxer, un galego que non gusta ao integrismo católico, preguntado polos fundamentalismos que atopara na súa estadía norteafricana, dicía:

“No mundo hai moitos enfrontamentos armados que nada teñen que ver co mundo musulmán. E á hora de falar dun fundamentalismo que mata, imaxínese as mortes que provoca o fundamentalismo de quen pecha os portos e deixa que os inmigrantes se afundan no mar. Non podemos lavar as mans ante iso. Ese é un fundamentalismo político, ideolóxico e, presuntamente, ligado a crenzas cristiás. Comprenderá a graza que me fai ver a alguén co rosario na man dicindo “Aquí no entra ni dios”

A Pascua, momento intenso para a cristiandade, ten que ser un bo momento para profundar nesa perspectiva radicalmente fraternal e universal do cristianismo. Morrer para dar vida. Tamén para desmontar mitos da dereita liberal, da menos liberal e da neofranquista. Un deses mitos, o que desmonta Agrelo: a falta de políticas consistentes para, en palabras da *Fratelli Tutti*, “acoller, protexer, promover e integrar” inmigrantes e refuxiadas.

Pode ser que o papa Francisco, que ten dito cousas como que “o capitalismo liberal mata”, non sexa o suficientemente católico para os furibundos e españolísimos de sempre. Pero non hai que distraerse con etiquetas, senón centrarse no concreto e importante, nas cuestións decisivas que marcan a diferenza moral entre as posibles políticas. Catro delas son aquí e agora, incuestionables: unha fiscalidade realmente progresiva -que os que máis gañan contribúan en máis proporción ao que realmente gañan-; un compromiso activo na superación da desigualdade e da violencia de xénero; unha política eficaz de acollida e inclusión social e laboral de inmigrantes e persoas refuxiadas; a defensa dos sistemas públicos de ensino e sanidade, garantía dunha sociedade cohesionada e con iguais oportunidades.

Pode ser que
Francisco non sexa
o suficientemente
católico para os
españolísimos de
sempre

Amiguiños si...

Carlos Vázquez G.

Máis partidismo ca política

Todo indica que a convocatoria de eleccións da presidenta madrileña era algo previsto. É imposible que unha decisión así se tome só polo sucedido en Murcia, nun par de horas, de súpeto, sen telo xa argallado. O esperpento murciano só foi o *casus belli*, o pretexto acaído, a esperada ocasión propicia que se soubo e se puido aproveitar.

Á razón esgrimida pola señora Ayuso de evitar unha moción de censura que entregase o poder ás esquerdas en Madrid, ninguén lle deu creto porque non tiña nada de probable.

Os analistas consideraron, en cambio, que a presidenta madrileña e os seus asesores, nomeadamente Miguel Ángel Rodríguez e o círculo de Aznar, rumiaban a posibilidade e a comenencia de concentrar todo o poder en Madrid para iniciar a recomposición do PP e emprender a volta ao bipartidismo, visto que todas as enquisas e sondaxes lles eran favorables. Favorables, polo tecido de intereses desenvolvido polo PP en Madrid durante moitos anos e polo papel de axitación reaccionaria, sen complexos nin escrúpulos, de Isabel Díaz Ayuso.

Había présa por convocar eleccións porque a opinión favorable a Ayuso caerá en picado en canto se empecen a analizar os resultados, as estratexias e a xestión do sucedido coa pandemia en Madrid, que, no caso das residencias de maiores, mesmo podería rozar a negligencia criminal. Urxía, polo tanto, convocar eleccións para repañar o máximo poder posible, co que se conseguirían dous obxectivos políticos e un obxectivo político persoal da señora Ayuso e da súa contorna. Os primeiros,

condicionar, coa maior eficacia posible, as previsibles análises sobre a pandemia para salvar a xestión madri-

leña e, ao mesmo tempo, situar o PP, desde Madrid, na fura de diante das dereitas para lograr a súa reunificación e contribuír así ao regreso do modelo bipartidista, que tantos rendementos lles proporcionou ás clases dirixentes e aos poderes fácticos económicos deste país. O segundo obxectivo sería upar a Isabel Díaz Ayuso e o seu equipo á cúpula dun novo PP, que aspiraría, con máis posibilidades, a recuperar o Goberno de España.

O malo de todo isto é que non estamos ante unha estratexia para reconstruír un centro dereita liberal, moderado e reformista, homologable ás dereitas europeas, senón ante meras tácticas partidistas, sectarias e curtopracistas, teimudamente agarradas ao neoliberalismo, xa en liquidación, e comprensivas e permeables ás posicións ultras e nostálxicas do franquismo. Máis partidismo ca política.

Non estamos ante unha estratexia para reconstruír un centro dereita liberal, moderado e reformista, homologable ás dereitas europeas

A vaquiña polo que vale

Tino Santiago

IRIA

Un 10 de marzo

O 10 de marzo de 2021, nas comarcas de Ferrol, Eume e Ortegal, estaba convocada unha folga xeral. Foi un éxito rotundo, pero o mal fado, ese mal de ollo que se ceba con Ferrolterra, volveu actuar. Esa mesma mañá Ciudadanos e mailo PSOE anunciaban a presentación dunha moción de censura ao Goberno de Murcia. Axiña, a presidenta de Madrid convocaba eleccións anticipadas e cando a *aspiradora* Madrid empeza a funcionar, todo o demais desaparece da axenda política. Esa mesma mañá tivo lugar un encontro que tamén aspiraba a ser un dos grandes asuntos da vida política galega. O presidente Núñez Feijóo reuníase co ministro Ábalos. Segundo contaron na rolda de prensa, a negociación entre o presidente e o ministro foi un éxito. Goberno central e Xunta conseguían desbloquear dous dos clásicos do noso debate político: as bonificacións para a AP-9 e fixar, unha vez máis, a data para o funcionamento do AVE; con menos énfase tamén comentaron algo do 'Corredor Atlántico' de mercadorías (algo fundamental para outros puntos do Estado, pero con menos peso entre nosoutros).

Os anuncios tiveron máis eco nos informativos do día e nos titulares da prensa ca a folga de Ferrol, pero tamén sufriron os efectos do tsunami madrileño. Porén, para un observador político galego esta reunión non debería pasar desapercibida tan facilmente. Non tanto pola eficacia da medidas anunciadas, xa veremos en que acaban estas promesas, como polo movemento político que permite albiscar.

Non podemos esquecer que a AP-9 se convertera nun dos principais eixos da

política do BNG. Un dos asuntos que xustificaban a súa acción no Congreso, que servía para mostrar que os nacionalistas tamén teñen a súa cota de poder. Cunha reunión, Ábalos e Feijóo parecían querer deixar claro que isto son cousas dos maiores, do PP-Xunta e o PSOE-Goberno. O Bloque sería algo marxinal.

Amigos nacionalistas dixéronme que a *performance* era un intento máis de recuperar o vello bipartidismo, sinalaban que o PP ten como obxectivo principal o Bloque de Ana Pontón (habemos de volver a isto máis polo miúdo), que Ábalos lle botaba unha man a Gonzalo Caballero, que *PSOE e PP a mesma merda é!* Probablemente teñan razón, pero pode que haxa algún matiz que escape a esas análises que, por outro lado, soan algo vellas.

A diferenza do que se puido pensar en principio, o BNG non xoga no Congreso un rol similar a Bildu, Compromís ou o PNV. Actor indiscutible na investidura de Pedro Sánchez, o Bloque foise separando da coalición PSOE-Unidas Podemos. Non está nunha oposición pechada, pero tampouco está no *cuarto onde se toman as decisións* e Ábalos quixo que se vise claramente.

Aínda é cedo para saber as consecuencias desta estratexia, pero semella contraditoria coa que leva o BNG no Parlamento cando reclama acordos de país, de presentarse como partido de *poder*, e que afectará á formación da alternativa a Núñez Feijóo que, inevitablemente, terá que ser plural.

Ábalos quixo escenificar que o BNG non está no cuarto onde se toman as decisións

A INICIATIVA XABARÍN ENTROU NA RECTA FINAL, MULTIPLICANDO POR 6 AS SINATURAS REQUIRIDAS

O 5 de abril remata a campaña da Iniciativa Xabarín. Nesa data anunciárase o número total de sinaturas recollidas: en marzo xa pasaban das 15 000, 6 veces máis das requiridas polo Parlamento para ser debatida. Publicouse información do calendario dos últimos postos de recollida a través das redes sociais:

- Twitter: <https://www.twitter.com/amesanl>
- Facebook: <https://www.facebook.com/amesanl>
- Instagram: <https://www.instagram.com/amesanl/>
- Telegram: <https://t.me/amesanormalizacion>

E como agasallo final, unha colaboración do músico Xiao Berlai coa Iniciativa Xabarín: Roubáronnos a heroína.

O CARRABOXO por XOSÉ LOIS

QUE MANÍA! É MELLOR NON LER OS PROSPECTOS, ORDÍA!

A FAMOSA VERGONA DO GALEGO DESAPARECEU POR LEI! POR LEI NON, COMÍCHELA TÍ!

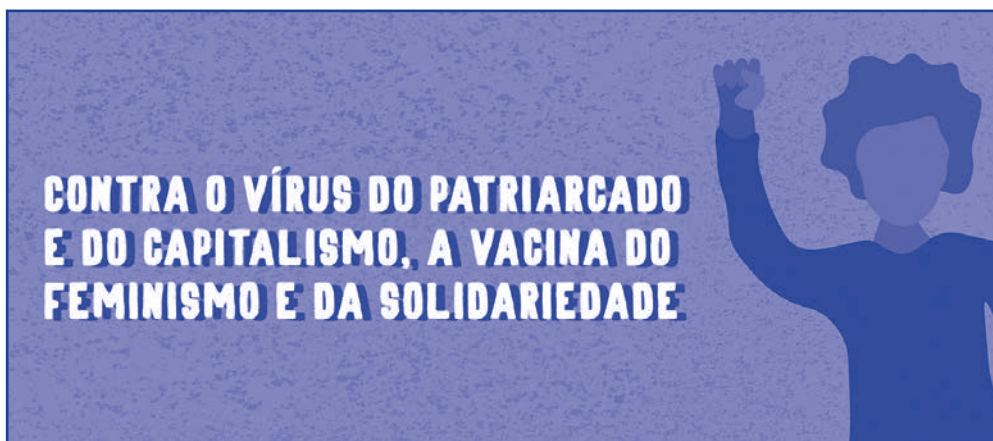
O peto común

Jessica Souto Loira

IRIMIA

Vacina para o virus do patriarcado

Pasou o 8 de marzo do 2021 e hai máis de un ano que nos confinaron pola crise sociosanitaria, un ano no que tivemos que aprender a vivir cun virus hipercontaxioso e coas súas consecuencias. Fomos pasando por diferentes fases: a do terror e a incerteza ao descoñecido, a do confinamento e a falta de liberdade e a da falta de medidas.

Máis tarde chegou a desexada desescalada, pingas de liberdade aos poucos, pasiños para diante e para atrás, sen acordos conxuntos, sen medidas preventivas nin efectivas para paliar o virus e a crise... Pasado un breve período de tempo, anunciaban que xa existe unha vacina. Que boa nova!

Pensando nisto, deime conta de que estas fases vivímolas moitas veces na vida, exactamente dende que nacemos, polo simple feito de sermos mulleres. Quen de nós non

pasou medo ao volver á casa soa? Que muller non tivo que soportar comentarios machistas? Cantas veces escoitamos “Iso non o podes facer, é cousa de homes.”? Quen non tivo que decidir entre a súa carreira profesional e a conciliación?...

Ao longo da historia pasamos por desescaladas, fomos quen de conseguir dereitos, axiña roubados; avanzamos, pero sempre co xugo no pescozo. A miña pregunta é: para cando unha vacina contra o virus do patriarcado? Para que ningunha muller teña medo, nin se sinta insegura, nin decidan por ela, nin lle rouben dereitos nin soños, nin lle pechen portas. Este virus aféctanos a todas as mulleres, é unha cuestión de xénero, polo que, loitemos todas xuntas! para frear o virus do machismo, contaxioso, perigoso, mortal e sen vacina á vista.

Rumores de esperanza

Xan Guillén

Se es deses que non es moi clerical, hoxe mellor pasa a outra sección (que hainas moi boas nesta revista) pero desta volta vou falar ben de curas e monxas así que...

Hai uns días tocoulle á miña familia despedir a alguén querido. O maldito becho fixo que estivese illado sen o acompañamento e o cariño dos seus seres queridos. Foi duro. Atopamos un xeito de comunicar a nosa proximidade neses últimos días. Os capeláns do hospital do CHUS fixeron de ponte entre nós e el. Tamén de consolo neses durísimos últimos días. Coidaron da alma nosa e a del. Levaron pequenas fotos nosas e recordos que sabemos que recomfortaron neses momentos. O noso eterno agradecemento.

Agora falarei ben de monxas. Vistes a imaxe da grande monxa pequeniña birmána? Impresionante imaxe desa supermuller que de xeonllos e cos brazos en alto é quen de parar un massacre. Chámase Ann Rose Nu Twang e sen dúbi-

da tamén serviu de muro ante a tolería dos que pensan que teñen razón por ter forza.

Gústame esas persoas que son pequenas candeas no medio da escuridade. Son os imprescindibles. Os que mostran o Reino de Deus.

Lúa Descolorida é o título da homenaxe musical a **ROSALÍA DE CASTRO** que acaban de sacar á rúa Lia Pamina e os Peregrinos. A artista castellonense sorpréndenos cun disco de catro cancións nas que mestura folk de raíces e música brasileira. Un intento de darlle a Rosalía un sentido global, coa certeza e o convencemento de que ela e a nosa cultura non teñen límites.

A Porta Santa da Catedral de Compostela e a Igrexa da Peregrina en Pontevedra foron o escenario, o 7 de marzo, dos actos en Galicia da segunda **REVOLTA DAS MULLERES NA IGREXA**. As concentracións reivindicaron e celebraron as mulleres que nestes vinte séculos fixeron Igrexa non desde a submisión, senón desde a afouteza. A iniciativa, que se desenvolve a nivel internacional, promete non parar “ata que a igualdade sexa costume”.

A pandeima acurrala o **TÉXTIL GALEGO**, do que dependen directamente máis de 9 000 familias do noso país. A crise non afecta a todos por igual, pero tradúcese nunha redución de ingresos dun total de 8 500 millóns de euros. Algunhas marcas, como Pili Carrera, xa botaron o peche e outras, como Adolfo Domínguez, poderían ter problemas de liquidez a curto prazo. Avecíñase unha reestruturación que podería acabar coa desaparición de máis dun terzo das empresas.

Mentres os países ricos poñen unha vacina cada segundo, a meirande parte dos estados pobres non comezaron aínda o proceso. Así o recolle un informe da Alianza People's Vaccine, á que pertence Oxfam Intermón. Estas e outras organizacións solicitan que os países ricos deixen de protexer os monopolios farmacéuticos e liberen e suspendan as **PATENTES** na Organización Mundial do Comercio, para que se poidan producir sen limitacións e entregalas a estes países a prezo de custo.

O nodo en Galicia da Asociación de Mulleres Investigadoras e Tecnólogas (AMIT-GAL) súmase ao movemento #NoMoreMatildas e busca as **MATILDAS GALEGAS**. Mulleres do ámbito das ciencias, as humanidades, a tecnoloxía, as artes, a política ou os movementos sociais que non tiveron o recoñecemento público que merecían. Quen o desexe pode contribuír á súa campaña facéndolles chegar información a través da enquisa que se abre se escaneas o código QR desta noticia co teu móbil.

A Congregación para a Doutrina da Fe fixo público a mediados do mes de marzo o seu posicionamento en contra da posibilidade de bendicir as **PARELLAS DO MESMO SEXO**. Non se poden discriminar as persoas homosexuais, di o Vaticano, pero non son dignas de recibir e expresar a graza, por se atoparen fóra dos designios de Deus. O pronunciamento xa atopou as primeiras reaccións no movemento de curas rebeldes de Austria ou na diocese suíza de San Galo, que afirmou que “a Igrexa non é a gardiá da bendición de Deus”.

O PP aprobou en solitario o **PLAN FORESTAL** de Galicia. Enfronte, os partidos da oposición e numerosas organizacións sociais, que denunciaron a falla de diálogo e de consenso dun documento que “responde unicamente a intereses productivistas e de carácter privado”. Quéixanse de que se parte dunha análise ficticia da realidade e se aposta polo monocultivo, deixando o monte galego nunha situación de debilidade fronte aos incendios forestais.

Galicia conta cunha taxa de **PSICÓLOGOS/AS** de 3,7 por cada 100 000 habitantes, cando o aconsellable é entre 12 e 20 (nos países nórdicos chegan a 60). A consecuencia é que a nosa é a comunidade autónoma onde máis psicofármacos se consomen de todo o Estado. A situación crítica que viven estes servizos vese agora sobrepasada pola consecuencias da pandemia, onde preocupan especialmente dous colectivos: os maiores e os máis novos.

Marta Sopena

Silvia Ayang, guineana: “Vivín a importancia da axuda mutua para saír adiante”

A historia de Silvia Ayang está tecida de xestos de irmandade aberta, de axuda mutua. A súa familia natural, unha comunidade relixiosa, a fundación NEPP, Médicos do Mundo, Teranga e, sobre todo, unha familia de acollida, que foi o soporte afectivo e económico fundamental. Dela aprendemos que só con esas redes de apoio, máis espontáneas ou máis organizadas, se poden cambiar destinos que parecían escritos.

Silvia, onde vives actualmente?

Nunha aldea de Galicia. Quen mo diría! Levo aquí dous anos. Non porque eu o escollese. A min gustárame vivir en Barcelona, onde vivía antes, pero por circunstancias familiares agora estou aquí.

Don Fidel foi o mellor profe que tiven. Era leproso.

Moitos amigos meus de aquí non a dan situado no mapa. Nin saben que o español é unha das linguas oficiais. Pode que a xente maior sí, que estudou as provincias españolas, que daquela incluían a Fernando Poo, capital Santa Isabel e Río Muni, capital Bata. Sabíao a miña avoa coa súa dobre nacionalidade, guineana e española. A illa de Fernando Poo hoxe chámase

Onde naciches?

Nacín en 1991 en Bata, na Guinea Ecuatorial, que entre 1778 e 1968, ano da independencia, foi colonia española.

Bioko, onde está a capital, Malabo.

No 2012 empezouse a construír outra cidade na zona continental para ser a nova capital. Chámase Oyala, cidade da paz. Un proxecto faraónico, investimento disparatado pensado para 200 000 persoas.

Como era aquela infancia túa?

Coma moitas familias, a miña foi *monomarental*. Miña nai traballaba para manternos a min e mais a miña irmá nunha aldea a 12 km de Bata. Pasabamos tempadas na casa onde vivía a miña avoa, unha casa colonial. Cando marcharan os españois, a xente ocupou estas casas que aínda hoxe se conservan. Era grande e pasabámolo moi ben. Tamén quedan ruínas de fábricas de cacao derrubadas polo primeiro goberno, tras a independencia, para eliminar os restos da colonización. Pero o presidente Macías repetiu o modelo de escravismo e enriquecemento dos españois e creou un estado

de terror. No 1979 é acusado de matar máis de 50 000 persoas, condenado e executado; tomou o poder Teodoro Obiang Nguema, que aínda hoxe é un presidente ditador e autoritario. Non mellorou a economía da xente, a pesar do petróleo.

Con 3 ou 4 anos, fomos con miña nai para Gabón. Estivemos dous anos. Daquela miña nai tiña un noivo. Enfermou gravemente e acompañámolo a Camerún, de onde era, para que puidese morrer xunto a seus pais. Pero tivemos que escapar: a familia considerou que nós eramos as culpables da súa morte. Unha amiga de miña nai axudounos e agachounos na súa casa. Deunos cartos para fuxir e estivemos en Bolova nun cuarto de alugueiro. Miña nai empezou a vender nun mercado para gañar cartos. Coñeceu un home de familia rica. Unha muller da familia quería levarme a Francia, pero rematamos marchando de alí polo alcoholismo daquel home. Estivemos varios anos nas aforas de Bolova e despois fomos a un lugar máis rural, catro anos, nunha plantación de cacao.

Cando eu tiña dez anos, miña nai decide que regresemos a Guinea coa súa familia. En todo ese tempo nunca estiven escolarizada, só uns días de escola cando estiven na casa da avoa.

E como foi a volta coa familia?

Miña nai quería ver o seu pai, enfermo na leprosería de Micomiseng, levada polas Irmás da Caridade. Alí as familias podían quedar a vivir e mesmo facer

unha pequena vivenda. Tiñan unha escola e empecei a ir a clases. Don Fidel foi o mellor profe que tiven. Era leproso. Pasados 5 meses, miña nai volve a Camerún para gañar cartos porque quería facernos a festa do bautizo e comunión. A miña irmá e máis eu quedamos co avó e cun tío que traballaba na leprosería. Vivimos acollidas polas monxas e nos veráns iamos á casa da

A nai de acollida pelexou polo noso dereito á saúde e á educación

avoa a Bata. Miña nai volveu para as festas.

E niso aparecen problemas de saúde...

Xa no Camerún diagnosticáranme tuberculose ósea. Na leprosería, con 11 anos, ingresei na planta de tuberculosos. Coas monxas colaboraba unha Fundación de Barcelona, NEPP, creada polo doutor Jordi Domingo Ribas. Mesmo hoxe sigo a manter contacto con eles. Estudaron o meu caso e, visto que en Guinea non me podían tratar debidamente, propuxeron levarme a Barcelona, pensando que tiñan que operarme. Entón xa tiña 13 anos. Entendín que estaría un ano nun hospital.

Que sucedeu en Barcelona?

No aeroporto esperábanos os da Fundación. Dinnos que estaremos nunha familia de acollida. Estaban alí e xa nos levaron para a súa casa. Asustoume o de ir vivir con xente que non coñecía. Tiñan dúas fillas algo maiores. Lembra-ba a casa da miña avoa e curiosamente o que estaba vendo parecíame pequeno e sen luz. Chocoume ver xente durmindo nun portal ou pedindo na rúa. Dixéronme que era porque non tiñan casa e eu pensei: non teñen algún familiar que os axude?

Por fin, no canto da operación fixéronme un tratamento. Antes do regreso preguntáronme se quería quedar en Barcelona para estudar. Aceptei e empecei a escola cos da miña idade, pero tiven que ter moito reforzo para dar o nivel. Nos veráns iamos a unha vila de Huesca e viñan con nós nenas de Bielorrusia de vacacións. Uns anos despois chegou outra nena de Guinea para operarse. Estivo un ano na casa. Nesta época, a pesar de estar integrada, atopei trazos de racismo e vin que era a última nos grupos. Foron 6 anos con moitas vivencias de familia. Sentínme ben acollida, especialmente polo pai. Quizabes atopei o pai que non tivera. A nai foi quen pelexou con organismos e persoas polo noso dereito á saúde e á educación, co único apoio da NEPP. Cando rematei o bacharelato decidín volver a Guinea. Quería ver a miña nai.

Que te atopas no regreso a Guinea?

Irmidade aberta

Silvia Ayang, guineana: “Vivín a importancia da axuda mutua para saír adiante”

Chego a Malabo, hai folga de transportes, non podo ir a Bata. Un traballador do aeroporto axúdame e dáme acollida na súa casa. Á volta dunha semana podo viaxar e cando chego atopo a miña nai moi enferma. Precisaba operarse pero en Guinea sen cartos non te atenden. Teño que coidala e traballo de dependenta, de camareira..., o que xurda. Nun ano conseguín xuntar cartos para a operación. Nese momento eu tiña unha parella. Co tempo as cousas complícanse, pois comeza a ameazarme e maltratarme. Estou embarazada e a situación faise insopor-

table. Teño que pedir axuda. A familia de acollida de Barcelona responde e decido retornar, pensando no futuro do meu fillo. Custou moito conseguir o visado. Moita burocracia e corrupción. Sempre hai que pagar de máis polos trámites. Por fin, consigo escapar e chegar a Barcelona. Miña nai quedou coa miña irmá e tres sobriños.

Volvo decepcionada. Un país rico, anteriormente polo cacao, café e madeira e dende os 90 polo petróleo e o gas, pero con tanta pobreza. Un goberno ditatorial e corrupto. No ano da inde-

Soño con ter unha liña de produtos de pelo afro nun salón de peiteado

pendencia había 300 000 habitantes. Hoxe, sobre 1,4 millóns cun 45 % de persoas menores de 15 anos. Un futuro moi incerto. O presidente Obiang leva máis de 40 anos no cargo. A súa familia enriqueceuse moito, pero a maioría das familias de Guinea subsisten como poden.

De volta a Barcelona, pasando por Galicia, como se presenta o futuro?

Naceu o meu fillo. Fun vivir coa nai de acollida. O pai morrera xusto antes

de volver eu a Guinea. O neno vai medrando e xa que non podo traballar mentres non me resolan o permiso de residencia. Dedico algún tempo a participar en actividades da Asociación Black de Barcelona e en grupos de activismo antirracista e feminista. Cun salón de peiteado, lle tñic, dou talleres a persoas que teñen adoptados nenos e nenas negros, para os coidados do pelo. Tamén en redes sociais trato temas sobre África. Estivemos 2 anos preto de Barcelona e por outras circunstancias familiares tivemos que trasladarnos a Galicia.

E volta a comezar con trámites para regularizar a miña residencia e a situación do meu fillo “sen papeis”. A través de Médicos do Mundo, pñoome en contacto coa Fundación Juan Soñador, que teñen o programa *Teranga* de atención a migrantes. Toca esperar e tentar non desesperarse.

O futuro véxoo tan negro coma a miña pel. Gustaríame dispoñer de cartos para sobrevivir e axudar.

Soño con ter unha liña de produtos de pelo afro nun salón de peiteado que tivese un espazo de muller, onde facer charlas, punto de encontro, diálogo para apoiarse e buscar como resolver problemas. Por todo o vivido, sei da importancia da axuda mutua para saír adiante. O meu fillo recórdamo cada día.

A afirmación de que todos os seres humanos somos irmáns e irmás, se non é só unha abstracción, senón que toma carne e se volve concreta, suscítanos unha serie de retos que nos descolocan. Cando o próximo é unha persoa migrante, agréganse desafíos complexos. Os nosos esforzos ante as persoas migrantes que chegan poden resumirse en catro verbos: acoller, protexer, promover e integrar. Porque non se trata de deixar caer desde arriba programas de asistencia social, senón de percorrer xuntos un camiño (*Fratelli tutti*, n.º 128 e 129).

M. El hombre del siglo

O ferreiro chamoulle Benito ao fillo, por aquel indio Juárez que chegou a presidente de México. A M é de Mussolini, que chegou a ser presidente do goberno dunha Italia resentida pola suposta humillación sufrida á hora de repartiren o botín os vencedores de I Guerra Mundial.

Se fora unha novela, debería estar prohibida: 800 páxinas! Pero non, é a historia novelada do fascismo ou a fascinación que provoca o horror ao longo deste demoledor relato.

Conta o que vai de 1919 a 1925: conquista do poder, aplastamento da disidencia e dominio total sobre o Estado fascista. O violento monstro nacional-populista e o totalitarismo racial propagárase como virus letal. A capacidade de contaxio borrou do mapa ideais de liberdade, igualdade e fraternidade. Desprezou a democracia, a xustiza e o liberalismo. Usou a contundente ferramenta da violencia e do medo.

M é a gran novela do fascismo. E dun bufón excesivo, hipnótico e baldeiro. O fracasado líder socialista acabou como marioneta vociferante. Levaría a Italia á destrución e deixaría unha velenosa semente dormida.

A capacidade de atracción deste histrión chamou a atención desde o principio: podería converterse nun caudillo e nun temible matón usando a brutalidade dos fascios de combate. As escuadras de acción, coa escura complicidade do diñeiro e do poder, apalearan adversarios e queimaban casas do pobo cun odio e unha ferocidade

que poucos foron capaces de enfrontar.

O fascismo é a antipolítica. Nun futuro próximo terá afevoados seguidores. Polo contido agresivo e totalitario. Pola ausencia de ideoloxía. Polo seu tacticismo.

Un século despois volven algúns líderes fortes, a violencia da

mentira, o desmesurado uso do odio esvarando polas cloacas das redes que dan voz a matóns. O home que alardeaba de ter máis de seiscentas amantes dicía que a masa é como a muller, gústalle que a dominen. Pode horrorizar, moitos aplauden.

O libro engancha cunha linguaxe aguda e polémica. Velaquí unha novela documental e monumental, relato épico e crónica polo miúdo de como nace unha ditadura. O que semellaba imposible, ocorreu.

Cómpre ler. Cómpre aprender. E recordar. O profesor Scurati está convencido de que ao finalizar a lectura o antifascismo dos lectores, medio millón ata hoxe, sairá reforzado.

M. El hombre del siglo. De Antonio Scurati.

É a historia novelada do fascismo, da antipolítica

Pingas de orballo

Baldomero Iglesias Dobarrío (Mero)

MONCHO VALCARCE

Moncho Valcarce, cura rebelde e comunista que fixo forza co pobo do rural, aquel máis humilde, para reclamar a dignidade da terra en propiedade, semente para garantir porvir e na honra de ser o seu pastor. O cura das Encrobas converteuse nun referente galego e nacionalista da loita pola xustiza, tantas veces ausente. Ser entrañable e de fala arrodeada de fume, como néboa que envolvía no segredo o servizo e o amor para os demais, asentou na Coruña e pertencía á pequena burguesía da cidade. Desde alí conciliou un marxismo coa fe nun Cristo liberador, dando como resultado a defensa dos dereitos humanos desde loitas obreiras, detencións, paus. Un novo Basilio Álvarez, segundo Queiruga.

Moncho convértese, tamén, a unha fe especial participada no común, na humildade, nunha igrexa espida de poder e preparada na pelexa da vida pola vida, en comunidade. En Sueiro e en Sésamo sementou a forza da razón, do entendemento, aceptando as causas do rural galego, pero a cambio

da razón da forza feita malleiras. En 1974 detéñeno en Betanzos e recibe unha tunda brutal, encarcéranlo na Coruña e vai recluído ao Mosteiro de Poio. Ingresa na AN-PG no 1977 e participa nas loitas populares de suposta renovación e conquista polos dereitos sociais que a ditadura negaba. Sempre sae detido e coas correspondentes ameazas, multas e reprobacións do goberno e

da igrexa. Fora en maio do 77, nunha manifestación na que os veciños piden a devolución da praia, espoliada por unha empresa areeira e, nas marismas, onde a policía carga contra os manifestantes, entre os que está o Moncho. Paus de novo e desde alí mesmo lévano á cadea. Pero el está en fe, sabe que ese é xa o seu camiño definitivo, non haberá marcha atrás nin rectificación ao seu espírito comunitario de loita. Implícase tanto que recibe o

Moncho Valcarce
converteuse nun referente
galego e nacionalista da loita
pola xustiza

carné número 1 do Sindicato Labrego Galego ("Se queremos que algún día remate a explotación á que estamos sometidos, soamente o conseguiremos cando cada labrego teña un carné das CCLL no peto"). Na evidencia da súa conversión ao nacionalismo vai de candidato ao senado polo BN-PG nas eleccións xerais. No 79 convértese en concelleiro de Culleredo, onde se mantén tres lexislaturas.

"Todo desde unha opción de fe", por iso non buscou protagonismo persoal, aínda que sufrise por reivindicar os dereitos dos máis desfavorecidos. Daquela xa tiña unha longa e intensa experiencia política, pola súa participación nas loitas populares das Encrobas, Xove e Baldaio, como anos despois nas Enchousas. Non se debe esquecer cando cos labregos desafiuzados (1984) aparece a impresionante imaxe de Moncho subido ao cazo da escavadora que quería derrubar as casas. Tamén foi detido e foi cando lle fixeron a longa reportaxe naquela revista sensacionalista de *Interviu*.

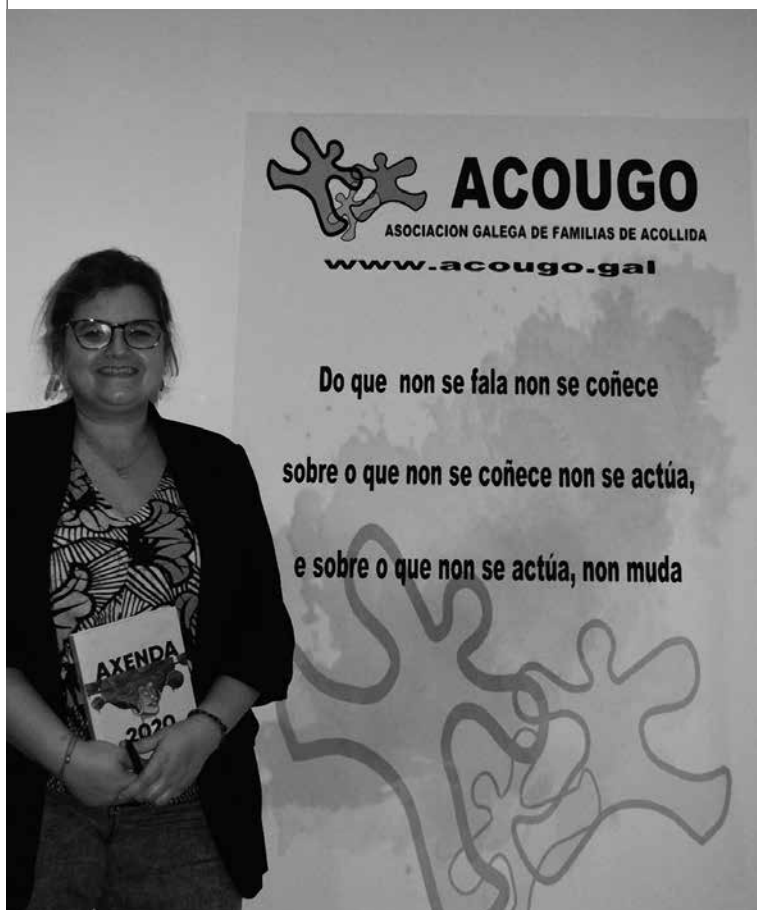
Non buscou protagonismo persoal, aínda que sufrise por reivindicar os dereitos dos máis desfavorecidos

Despois bota desde 1987 a 1988 en Salamanca, nun curso de posta a punto —a ver se o facían caer da burra, seica— na Universidade Pontificia. Alí escribe o traballo *O compromiso político dun presbítero nunha realidade concreta: Galicia*, onde declara o seu compromiso cristiá pero enteiramente galeguista. De alí, para As Pontes, onde volve ao traballo pastoral nunhas parroquias limítrofes coa diocese de Mondoñedo, agora supervisado e coordinado co equipo de curas e monxas desta vila. Aínda participa nos conflitos de Larín, en apoio dos caseiros. É entón cando se lle descobre, a finais de 1991, un cancro que o come nun ano e pouco; morre en febreiro do 1993. Sufriu porque moitos dos seus compañeiros na loita non participaban das súas opcións de fe. Sabían que Moncho, ademais dun militante e profeta da loita, era un místico. Non chegaron a des-

cubri-lo ata despois de morto, cando leron a publicación do seu *Diario*, onde dá relato ao seu pensamento. Obra de gran dimensión literaria, na que, "condenado a morte", escribe o seu credo máis íntimo e veraz, o do Cristo liberador e infatigable diante do medo e da dor que nos encollen. Fai un canto á fe xustificando a súa postura como un camiño de vida, de sementeira fértil cara á luz, cara a adiante na esperanza, no amor. Pon en valor a oración para o consolo, para a reconciliación con nós mesmos. "Andamos a buscar milagres por todos os lados, e non vemos o gran milagre cotián da multiplicación dun mesmo Pan que está na Gaiteira e nas Pontes, no Cebreiro e A Garda. Aparicións dun mesmo Cristo que cura as doenzas do espírito, dá alentos físicos e cando nos xuntamos danos a man e di: Ven, non teñas medo".

Carmen Dourado: “Hai centos de crianzas en centros de menores, sen dereito a teren unha familia”

Carmen Dourado é nai de cinco fillos/as biolóxicos e dous de acollida. Na súa casa non hai tempo para o aburrimiento. Esta traballadora social embarcouse, xunto con outras familias, en crear a Asociación de Familias Acolledoras Acougo (www.acougo.gal). Aproveitamos un oco na súa movida vida para falar con ela.

Ola, Carmen. Como chegaches a ser nai acolledora?

Ola. No meu traballo de hai uns anos, busquei información do que era o acollemento familiar cando fixen o acompañamento a unha muller que quería dar o seu fillo en adopción. Preocupábame o que lle podía acontecer a ese cativo, intereseime por saber que pasaría con el antes de chegar á que sería a súa nova familia.

Para os lectores/as que non o saiban, que é unha familia de acollida? É o mesmo ca unha de adopción?

O acollemento familiar, ao igual ca a adopción, é unha medida de protección de menores. As grandes diferenzas son o vínculo que os nenos e nenas manteñen coa familia de orixe e a

posibilidade de retorno con ela, fronte a unha ruptura coas súas raíces, no que perden tanto os apelidos como, habitualmente, toda relación coa súa vida anterior.

Para cada crianza hai unha medida máis adecuada á súa realidade e o ideal é que sempre se vexa o ben superior da infancia.

Por que consideraches necesario crear unha asociación como Acougo?

Por moitas razóns, entre elas está a de dar apoio ás familias acolledoras ante as situacións que poden dar lugar ás dificultades que derivan dos acollementos. Outra das razóns fundamentais é para dar a coñecer esta medida tan necesaria coma importante na sociedade galega, sobre todo coa

intención de que haxa máis familias acolledoras, xa que hai centos e centos de crianzas en centros de menores, sen o seu dereito fundamental de ter unha familia.

Cales son os seus obxectivos (as súas funcións)?

Cando unha rapaza, un rapaz, ou grupo de irmáns son retirados das súas familias por distintas circunstancias que se poden dar (privación de liberdade, enfermidades mentais, adicións ou negligencias graves como malos tratos por parte dos proxenitores...), é a Administración a que se ten que facer cargo delas e proporcionarlles todo o necesario para que medren nun contorno adecuado o tempo que

teñan que ser privados da convivencia cos seus proxenitores.

Coincidiremos se pensamos que o mellor contorno para eles e elas é, sen ningunha dúbida, unha familia; unha persoa ou persoas que asuman ese coidado e agarimo que precisan desde a calor dun fogar. O tempo que sexa, o que faga falta...

Para iso a sociedade galega ten que coñecer que isto está a pasar. Que miles de crianzas e adolescentes pasan moitos meses, incluso anos, institucionalizados en centros, moitos deles toda a súa infancia e adolescencia, sen coñecer o amor e coidado dunha familia, con todo o que isto leva consigo.

Principalmente, dar aos rapaces e rapazas que se atopan dentro do sistema de protección unha oportunidade e que a sociedade se comprometa, na medida do posible, a actuar e darlle visibilidade á realidade é unha prioridade.

A canta xente chega Acougo?

Cada vez somos máis as persoas asociadas e simpatizantes, aínda que a nosa traxectoria é curta e queda moito por facer, moitas portas ás que chamar; a difusión e a formación son moi necesarias!

Que che aporta persoalmente este labor (tanto a asociación como a acollida)?

Penso que abrir a nosa casa, a nosa familia e a nosa mente fainos madurar e medrar como persoas. É gracioso cando pensas que es ti a que está tratando de botar unha man e resulta que é todo o contrario; veste beneficiada polo que aporta esta medida e estas crianzas ás nosas vidas como familia, todo ten un sentido increíble.

A nivel profesional tocaba elixir a que quería dedicarme nunha nova etapa laboral e a verdade é que non atopaba un proxecto profesional mellor ca este!! Non podo estar máis agradecida.

Cal é o teu labor en Acougo?

O meu labor neste intre é de dirección e coordinación da entidade, ademais de exercer nela como traballadora social.

Como é un día na vida familiar de Carmen?

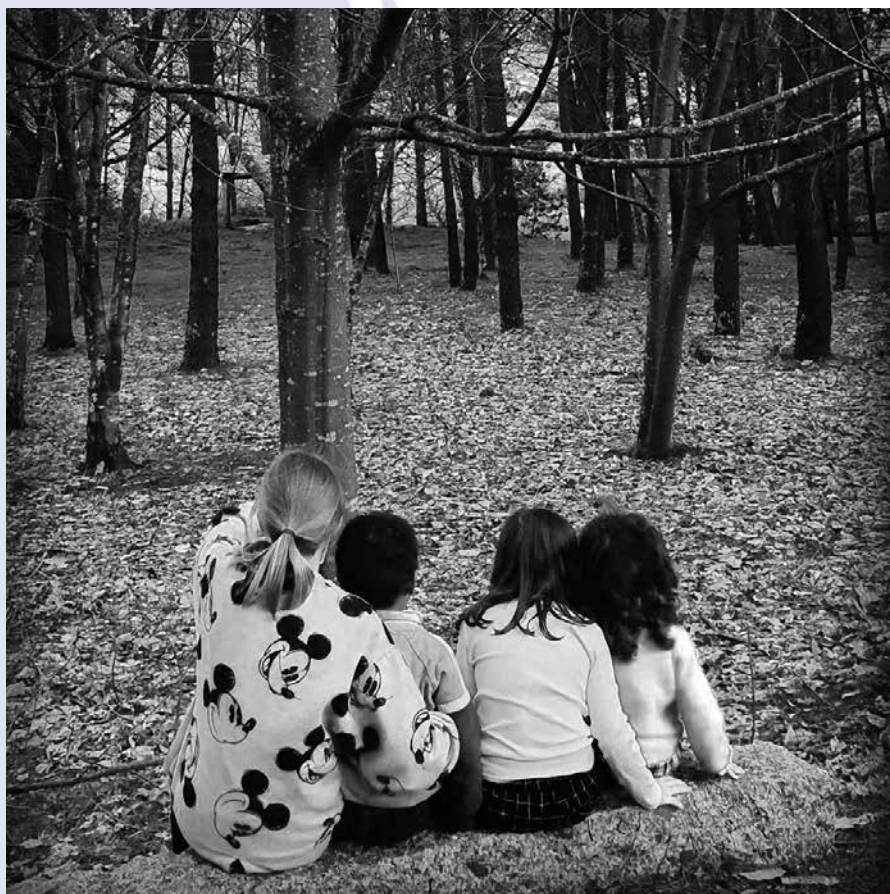
Ante todo, son intensos. Levantámonos cedo, ás 6:45 h; Miguel e mais eu imos a Salomé á Misa a diario ás 7.30 h da mañá. Para nós é fundamental dar este lugar prioritario ao realmente importante. Despois facemos quendas para preparar os almozos e as crianzas e levalas ao cole. Procuramos algúns días á semana estar os dous

nese momento.

Eu marcho para a oficina cedo e Miguel traballa a maior parte dos días desde a casa. Ao mediodía comemos coas nosas fillas

maiores na casa e de seguido van chegando os pequenos da escola. Pola tarde volvémonos organizar para as actividades, os deberes e o lecer da rapazada e ao mesmo tempo facemos as tarefas do traballo que non podemos rematar pola mañá. Ultimamente máis ca de costume. Temos que distribuír tarefas a meirande parte dos días, nas que todos os membros da familia

Para cada crianza hai unha medida adecuada á súa realidade e o ideal é sempre o ben superior da infancia

Ferrados de corazón

Carmen Dourado: “Hai centos de crianzas en centros de menores, sen dereito a teren unha familia”

temos que participar...; se non, sería moi complicado. De feito, moitos días son así..., complicados. Pero nós estamos encantados. Non entendemos a vida doutro xeito.

Supoño que como a maioría das familias que coñecemos, non si?

Cales son os proxectos a curto prazo de Acougo?

Lévase traballando máis de 30 anos neste programa de acollemento familiar. Os resultados amosan que só hai 258 familias acolledoras en Galicia e hai máis de 1 300 crianzas en centros. O pobo galego destaca por ser extraordinariamente solidario e preguntámonos neste caso o que pode estar saíndo mal. Unha das conclusións á

que chegamos é que a difusión feita ata agora non está dando bos resultados, ademais de que a formación e o acompañamento para estas persoas que se preocupan por esta medida tampouco era suficiente. Un aspecto que hai que destacar é o rexeitamento que hai ante o sufrimento dunha posible despedida a unha persoa á que se lle pode coller moito “cariño”.

Como ves o futuro de Acougo?

Véxoo moi esperanzador, con moitas posibilidades e con moito traballo e esforzo por parte das persoas implicadas na asociación.

Penso que pode ser un referente galego en materia de acollemento familiar en Galicia e tamén dentro do sistema de protección de menores.

**Só hai 258 familias
acolledoras en Galicia
e hai máis de 1 300
crianzas en centros**

Edita: Asociación A. IRIMIA - Dende setembro de 1981

Mesa de redacción: Daniel López Munoz, Luís Gómez Aldegunde, Pedro Pedrouzo Devesa, Rubén Rivas Vidal, Lidia Campos Chan, Lines Salgado Iglesias, José Antonio Martínez. Tlf. 986 10 49 45.

Colaboradores: Victorino Pérez Prieto, Manolo Regal, Alfonso Blanco Torrado, Xosé Lois Vilar, Marta Sopena, Tareixa Ledo Regal, Clodio González Pérez, Xabier Blanco, Valentina Formoso Gosende, Antonio Pinto Antón, Carmen Soto, Rubén Aramburu Molet, Marisa Vidal, Xan Guillén, Christina Moreira, Carlos Vázquez G., Teresa Souto Loira, Josecho de la Torre Culler, Lucía Santiago Díaz, Baldomero Iglesias Dobarrío (Mero), Lois Ferradás, Xaquín Campo Freire, Nieves Espiñeira Medin, Francisco Almuíña, Alfonso Mascuñana, Antón Laxe, Ramón Díaz Raña, Olga Álvarez, Engracia Vidal Estévez, Bea Cedrón e J.M. Barca López.

Corrección lingüística: Lidia Campos Chan, Luís Aldegunde.

Recepción de artigos e colaboracións en: asociacionirimia@gmail.com

Subscricións: Apdo. 296 - 15704 Santiago de Compostela.

Telf.: 615 464 095 / irimia@irimia.gal

Ordinaria: 30 Euros, de Apoio: 45 Euros. Cota de socio: 3 Euros.

Para asuntos da asociación non relacionados coa revista: irimia@irimia.gal

Conta: Fiare Banca Etica

ES10 1550 0001 2500 0078 9628

Depósito Legal: C-1417-81

Tirada: 650 exemplares

Deseño e maquetación: TallerDD (Riveiro)

ISSN: 2172-9182

Imprime: TÓRCULO Artes Gráficas

Distribúe: IMPACTA

Edición electrónica: <http://irimia.gal>

Feito en papel reciclado

Mensaxe de Pascua:

**acoller, protexer,
promover, integrar**

Actividade
subvencionada
pola

**Deputación
DA CORUÑA**

Quen dicides que son eu?

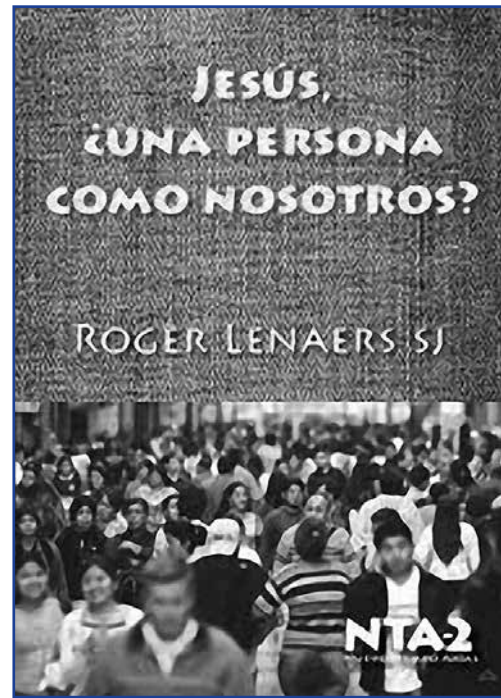
Estás disposta a reformularte as cousas sen medo? Si, esas que dis crer e que mesmo dis que te definen?

Quen foi Xesús de Nazaré, ese a quen dis seguir? Tes unha resposta?

Pódenos valer a resposta do que aparece no Novo Testamento, do que dixeron os seus discípulos, do que escoitamos na catequese ou na misa, ou se es den quen gosta de ler, de todo o que foches aprendendo nos libros co tempo. Unha resposta aprendida, como a que os discípulos lle dixeron a Xesús cando os cuestionou sobre o mesmo. Mais Xesús insistiulles: “e vos quen dicides que son eu?” (Lc 9, 20). É unha pregunta que nos cuestiona diariamente, ante á que non ten sentido responder con respostas aprendidas. E non é exclusivo de quen se di cristiá, xa que noutras espiritualidades tamén se fan cuestionamentos. Que é ser budista? Que é o zen? Pois o monxe monxe S. Suzuki respondía que practicar a meditación zen é manter a mente de principiante, sempre aberta e atenta. Xa o escoitamos, quen non é para as persoas sabias, para esas que saben de todo, senón para quen se deixa cuestionar polo que non sabe, para quen parece que está destinada a boa nova de Xesús.

Acábase de publicar un libro do xesuíta belga Roger Lenaers, que podedes atopar dispoñible en internet de xeito gratuíto por expresa vontade do autor <https://redesreto10.blogspot.com/2020/12/roger-lenaers-jesus-una-persona-na-como.html>, que nos fai esta mesma pregunta: Xesús, unha persoa coma nós?

Pon en cuestión esa imaxe de Deus onnipotente que el considera crenza fundacional do cristianismo e que se mantivo até a actualidade. O autor preguntase se é unha persoa

como nós, ao que só pode aportar unha resposta ambivalente: si e non.

Anímanos a volver sobre os textos evánxelicis, sen medo, para discernir o que é histórico ou mito. Outros libros, como o “bestseller” de Pagola xa nos animara con honestidade neste camiño. E así expón que non houbo, ou non foi como o redactaron, nin nacemento virxinal en Belén, nin magos, nin fuxida a Exipto, nin todo ese relato da Semana Santa que tan acostumbrados estamos a revivir.

Desbrozado o mitolóxico e ahistórico dos relatos de Xesús, atreveuse a descubrir a visión máis profunda e enriquecedora de quen foi Xesús. Somos quen, nós, de ousar a discernir entre o que temos de mito e o que non da nosa comprensión de Xesús?

En que fica a figura de Xesús sen mitos? Aí Laeners presenta a Xesús coma unha persoa coma as demais. E por que seguir, entón, a este Xesús? Porque nel observamos un caso humano onde o amor se expresou dun xeito incondicional, un modelo de amor libre e enteiramente desinteresado. Unha emerxencia cultural, indica, a das relacións humanas que se basean na gratuídade. Na súa vida podemos ver a unión do divino e do mellor humano: poñer a outra meixela, perdoar sen límite, amar o inimigo, priorizar ás persoas vulnerables, non ter medo de andar coas persoas expulsadas ou menosprezadas na sociedade.

Que mellor tempo que Semana Santa para preguntármolos sobre quen dicimos que é Xesús.

Falando da lingua

Lidia e Valentina

O prometido é débeda...

Ai, ho, desta volta si que foi culpa do maquetador, que lle esqueceu poñer o pé de foto á imaxe do noso artigo no último número... A foto das ancas do cabalo debía acompañarse de: "Atafal tamén é a correa que suxeita a albarda ás ancas das cabalerías, pasándolles por debaixo do rabo". Xa o aprendestes e desculpado o señor maquetador! E quedamos que habíamos de volver sobre aquel léxico todo, por exemplo sobre o carolo de pan (que outros días resultou ser "codelo"!), pero carolo tamén pode ser de millo, sinónimo de carozo, cañoto ou cadrozo, a parte interior da mazaroca onde están unidos os grans. Carolo tamén é unha espiga moi pequena e con poucos grans. Calquera desas formas tamén denominan a parte central das froitas que non teñen carabuña, como a mazá ou a pera. Nalgúns froitos chámasele carolo á casca de fóra que os envolve, é o caso da noz. E carolo é tamén o terrón duro que levanta o arado, que hai que desfacer cunha sacha para achanzar a terra. Un carolo tamén cho pode poñer

o mestre nun exame, cando as cousas non foron ben...

E acordádesvos dos "cambeiros"? Era a forma coa que a avoa Telós lle chamaba ás pernas, mais refírese realmente ás pernas tortas, arqueadas. Tamén se lle chama así á "caniza", ao mellor "caínzo" para algún de vós, que é esa estrutura de paus con varas entrecruzadas que se utiliza para afumar os chourizos e mais a carne. E canizos e canizas tamén son os laterais de táboas que se lle poñía aos carrros nalgúns zonas cando os fumeiros (ou fungueiros ou estadullos...) non chegaban para suxeitar a carga... Que riqueza de lingua!

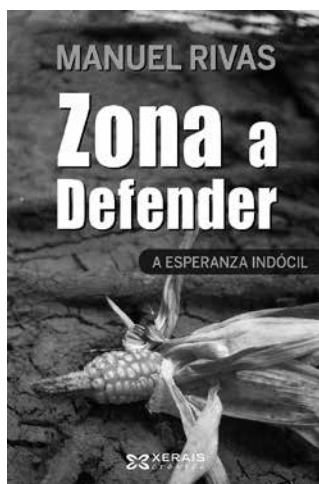
Dá gusto recoller todo este léxico que vai quedando no esquecemento por desuso. Canto nos presta! Canto se perde... Así e todo, levamos unha alegría estoutro día: chamounos por teléfono Pepucho de Pontedeume (José Fernández Paz) para contarnos que el leva unha chea de anos a recoller

ditos e sobre todo cantigas coas súas partituras e que as ten publicadas en varios libros. Incluso nos fixo chegar un exemplar dun dos seus volumes, *Cancioneiro popular eumés*, no que recolle as cantigas das festas anuais. Aínda non tivemos tempo de ler case nada, agora ben, desde a primeira liña percíbese a súa paixón polo seu traballo! Parabéns, Pepucho!!!

O fachineiro da esperanza indócil

Zona a defender

Hai xente que, segundo onde lle tocase nacer, non coñeceu outra vida ca a da pandemia: sanitaria, económica, educativa, machista, ecolóxica... No primeiro mundo aínda a íamos virando, pero chegamos a un punto en que ao espertarmos cada mañá, vemos que o dinosauro segue estando aí, coma no conto de Augusto Monterroso. A quen nos vai algo nos xenes, tamén vivimos unha distopía lingüística. E, ademais, está a incontornable distopía ecolóxica que este fachineiro nunca pensou acordar pero que enxerga cada vez máis próxima. É certo que cada día resulta máis difícil ancorar no futuro, mais tamén sabemos que a desesperanza é paralizante e só beneficia a quen está por destruír. Que facer logo? O primeiro, pensar que é posible facer algo, e nesta liña é na que se sitúa o libro de Manolo Rivas: *Zona a defender*, que subtitula como "a esperanza indócil", xustamente para contrapóñela ao pesimismo desmobilizador e os negacionismos interesados. Comecemos por ler o seu manifesto Mayday, a palabra de alerta de perigo grave, para enfrontarnos á zolada descivilización que volve para nos ameazar.

A.Q